Glas zaveznikov

Leto II - Št. 459 — Informacijski dnevnik A. I. S. — Cena 5 lir

TRST, ponedeljek 16. decembra 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 8 - Telefon št. 93854 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter višine (širina ena kolona): trgovski L. 27, mrtvaški L. 56 (osmrtnice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Davek ni vštet. Plačljivo vnaprej. Oglase sprejema izključno: S.P.I.. Società per la Pubblicità in Italia, Trst ul. Silvio Pellico st. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 5; zaostale L. 10. Rokopisov ne vračamo.

Uspešen zaključek pogodb s satelitskimi državami Nemčije

Lira plačilno sredstvo v prehodni dobi - finančni predlogi do 20. februarja Odhod delegatov iz New Yorka

NEW YORK, 16. decembra — **Zunanji ministri Sovjetske zveze, Velike Britanije, Francije in Združenih držav so uspešno zaključili svojo nalogo s sestavljanjem mirovnih pogodb za 5 satelitskih držav Nemčije ter izdelali načrte za prihodnji sestanek, ki bo v Moskvi 10. marca. Na tem sestanku bodo razpravljali o vprašanju Nemčije in Avstrije. Zaključno zasedanje 4 zunanjih ministrov v četrtek zvečer je bilo trilntrideseto, odkar se je 4. novembra sestal Svet v New Yorku in 122 to, odkar so ustanovili Svet avgusta 1945 na podlagi potsdamskega sporazuma. Pred zasedanjem v New Yorku so se ministri sestali v Londonu, Moskvi in v Parizu.**

Sovjetski zunanji minister Molotov, ki je predsedoval zaključni seji, je čestital Svetu za dolgo in težano delo, ki so ga zaključili pri sestavi 5 mirovnih pogodb in je naglasil «ogromno delo», ki so ga opravili ministri, odkar so priceli zasedati. Zagotovil jim je, da jim bodo v Moskvi priredili ob prihodnjem sestanku prisrčen sprejem in «da jim bodo nudili vsako podporo pri njihovem delu».

Byrnes je izjavil ostalim ministrom, da jih zdaj ima «ne samo kot kolege, temveč kot drage prijatelje». Zastopnik Združenih držav je poudaril, da se zdaj ministri med seboj dobro poznajo in da poznajo tudi probleme boljše kot prej.

Na zaključnem sestanku, ki je trajal štiri in pol ure, so ministri sklepali o manj važnih tockah 5 pogodb.

Ministri so nadalje odobrili končno besedilo sporeda razpravljanj za sestanek v Moskvi ter so se zedinili o navodilih, ki jih bodo dali namestnikom, ki bodo razpravljali o nemškem in avstrijskem vprašanju še pred moskovskim sestankom. Namestniki, ki se bodo sestali v Londonu 14. januarja, ter bodo poročali o svojem delu 25. februarja, so dobili nalogo, da vzamejo na znanje stališča ostalih zavezniških držav, ki so zainteresirane pri pogodbi z Nemčijo in preučijo postopek za pripravo pogodbe. Glede Avstrije so dobili namestniki nalogo, da pripravijo osnutek mirovne pogodbe, v katerem bi priznali Avstriji neodvisnost.

IMENOVANJE GUVERNERJA

Ministri so podnisali zapisnik, s katerim se njihove vlade obvezujejo, da bodo ukrenile vse potrebno, da bo Varnostni svet imenoval guvernerja svobodnega tržaskega ozemlja istočasno, ko bo stopila pogodba z Italijo v veljavo. Ministri bodo naročili zastopnikom pri Varnostnem svetu, da se sestanejo ter vzamejo v pretres morebitne kandidature za to mesto.

Zelo obravnavana tocka pogodb glede pravic civilnega letalstva izključuje v dokončno doloceni obliki priznanje prednostnih pravic glede blagovnega letalskega prometa, dovoljuje pa pristanek trgovskih letal na ozemlju 5 bivših satelitskih držav za oskrbo z gorivom in za popravila.

Po dolgem razpravljanju o pravicah Italijanov svobodnega ozemlja, ki bi optirali za italijansko državljanstvo in prenesli v Italijo svoje imetje, so delegati odobrili formulo, po kateri bi mogli dovoliti prenos imetja, če ne bo v nasprotju z ustavo svobodnega ozemlja in v skladu z dogovorom, ki ga bosta sklenila Italija in svobodno tržaško ozemlje.

FINANČNI POLOŽAJ TRSTA

Ministri so se sporazumeli o navodilih, ki jih je treba dati komisiji 4 velesil glede preučitve finančnega položaja in izgledov za Trst. Omenjena komisija bo predložila 20. februarja svoje predloge o denarnem in carinskem ustroju Trsta. Medtem so izjavili, da bo med prehodno dobo ostala na svobodnem ozemlju italijanska lira zakonito plačilno sredstvo, in da bodo ostali v veljavi italijanski carinski zakoni.

PODONAVSKA KONFERENCA

Ministri so se nadalje zedinili o objavi sporazuma med 4 velesilami, ki predvideva sklicanje konference c Donavi v teku 6 mesecev, od vstopa v veljavo pogodb z balkanskimi državami. Ta sporazum predvideva, da bodo 4 velesile in podonavske države izdelale novo konvencijo o plovbi po Donavi. Vseh 5 pogodb bo stopilo v veljavo, ko jih bodo 10. februarja v Parizu podpisali zastopniki 4 velesil. Tudi druge države bodo imele možnost podpisati pogodbe.

GLASOVANJE O VETU

Glavna skupščina je odobrila vlogo, s katero zahtevajo, naj bi Varnostni svet sklenil nujne ukrepe, da zagotovijo, da pravica veta njegovih članov ne bi vplivala na delo Sveta. Pri glasovanju so dali 36 ugodnih in 6 nasprotnih glasov, kar predstavlja večino nad zahtevano dvetretjinsko. Glasovanja se je vzdržalo 11 držav.

Združene države in Velika Britanija sta glasovali za predlog, medtem ko sta se Kitajska in Francija vzdržali. Proti predlogu so glasovale Sovjetska zveza, Ukrajina, Bela Russija, Poljska, Češkoslovaška in Jugoslavija.

RESOLUCIJA O RAZOROŽITVI

Glavna skupščina je soglasno sprejela resolucijo o razorožitvi, ki poziva k splošnemu znižanju razorožitve z učinkovitim jamstvom za države ki bodo razorožitev izvedle, ter resolucijo o ureditvi vprašanja atomske bombe.

ODBOR ZA ZAUPNO UPRAVO

Mehiko in Irak so izvolili za članici Sveta za zaupno upravo. Obe državi sta dobili potrebno večino dveh tretjin, in sicer Mehika 36 glasov in Irak 34. Svet za zaupno upravo je sestavljen iz delegatov sledečih držav: Avstralija, Belgija, Kitajska, Sovjetska zveza, Irak, Mehika, Novi Zeland, Francija, Združeno kraljestvo in Združene države.

MOSKVA ZADOVOLJNA

Moskovska radijska postaja je podala mednarodni pregled iz «Izvestija», ki pripisujejo glavni skupščini Združenih narodov plodonosno delo. Medtem ko list ni popolnoma zadovoljen z rezultati zasedanj, kakor tudi ne s časom, ki je bil za to potreben, izjavlja, da ni mogoče zanikati, da so doseženi zadovoljivi rezultati za mir.

PRERAČUN IN OBRAČUN

Skupščina je na plenarni seji soglasno odobrila upravni preračun Združenih narodov, ki predvideva za 1947 izdatke v višini 27.740.000 dolarjev, vštevši več kakor 638 tisoč dolarjev za mednarodno sodišče. Prispevek Združenih držav k celokupnemu znesku so dololili na 39.89%; Združene države so na ta znesek pristale, čeprav so izjavile, da se ne sme pričakovati, kadar bodo prilike spet normalne, da bi posamezna država prispevala več kakor eno tretjino celokupne vsote. Velika Britanija bo prispevala 11.48%, Sovjetska zveza 6.34%, Francija in Kitajska vsaka po 6%. Najmanjši del po 0.04% bodo plačevale majhne države kakor so Kostarika, Haiti, in Island. Skupščina je odobrila tudi obračun za 1946, ki znaša 19. 390.000 dolarjev.

BEVIN OPTIMIST

Britanski zunanji minister Ernest Bevin, ki je trenotno na prekooceanskem parniku «Queen Elizabeth» na poti v Veliko Britanijo, je izjavil, da so razgovori zunanjih ministrov v New Yorku odstranili mnogo zaprek, nerazumevanja in sporov, tako da zdaj lahko postavijo temelje za trajen mir. «Sonce miru vzhaja. Želim, da bi leto 1947 videlo, da bi izšlo v vsej polnosti!»

KONEC STAVKE

Rim, 16. decembra

Včeraj se je končala stavka nameščencev italijanskih javnopravnih ustanov, ki se je začela 7. decembra.

VREMENSKI MRZLI VAL

London, 16. decembra

Velik val mraza, katerega je povzročil pritok ledenega zraka iz Sibirije, je preplavil severno Evropo, zlasti močno pa Nemčijo, kjer so ceste, ki so že bile pokrite s snegom, popolnoma zaledenele. V Angliji se je izredna megla preteklih dni razpršila ter je mnoge ceste in reke pokrila tenka plast ledu. Menijo pa, da bo v prihodnjih dnevih temperatura še nadalje padala.

Vesti iz Berlina javljajo, da je temperatura padla na 30 stop. pod ničlo. Praktično trpi vsa Nemčija zaradi mraza in to toliko bolj, ker je produkcija premoga še precej pod normalo.

Po vesteh, ki jih je dobil britanski glavni stan v Erfordu (Westfalija), je temperatura v raznih krajih dosegla 36 stop. pod ničlo. Zaradi tega so cestni prevozi zelo ovirani, medtem ko deluje letalski promet normalno.

Po napovedih bodo Skandinavija ter dobršen del Evrope imela danes še naprej mraz z dežjem ali snegom. V prihodnjih dneh bo po napovedih še vladal mraz.

INDIJSKA NEODVISNOST

London, 16. decembra

Podpredsednik začasne indijske vlade Pandit Nehru je v Novih Delhih ustavodajni zbornici predložil resolucijo kongresne stranke, ki zahteva proglasitev Indije za suvereno in neodvisno republiko. Ob tej priliki je izjavil, da se je vrnil z londoskih razgovorov brez kakega dobrega sporočila in z nemalo razočaranj. Izjavil je, da se mora Velika Britanija zavedati, da more na Indijce vplivati le s prijateljstvom, sodelovanjem in dobro voljo. Vsak pritisk bi povzročil reakcijo in odpor. V nadaljnjem je Nehru poudaril, da bo temelj suverene in neodvisne indijske republike demokracija. Poudaril je, da je sestava ustave naloga vseh strank, ker gre za dobrobit 400 milijonov Indijcev.

MIR V AZERBEJDŽANU

Teheran, 16. decembra

Včeraj so v Teheranu uradno naznanili, da so vzpostavili mir in red po vsej «avtonomni» perzijski pokrajini Azerbejdžan ter da je pristop zdaj prost v katero koli točko pokrajine. Muslimanski voditelji v Teheranu so poslali perzijskemu šahu poslanico, čestitajoč mu k zasedbi pokrajine po cesarskih silah. Voditelj Kurdov Gazi Mohammad, ki je pred nekaj meseci podpisal prijateljsko pogodbo z azerbejdžanskimi «demokrati», se je predal perzijskim vladnim četam iz Tabriza ter je naznanil svojo zvestobo osrednji perzijski vladi.

Uradno so izjavili, da bodo za dobo volitev ukinili preki sod in policijsko uro, ki so jih uveljavili v mnogih področjih Azerbejdžana po vstopu čet osrednje vlade.

KIP SVOBODE

Včeraj je bila v Združenih državah proslava 155 obletnice izdaja zakona o pravicah (državljanov). Ta zakon («Bill of Rights») so z desetimi popravki vnesli v ameriško ustavo. Ameriškemu narodu jamči svobodo vere, govora, tiska, zborovanja ter svobodo, da se lahko zateče k oblasti, da doseže svoje pravice.

Kip svobode, ki se dviga okoli 100 metrov nad gladino newyorškega pristanišča, je simbol ameriške svobode. Kip je 1886 francosko ljudstvo podarilo prebivalstvu Združenih držav, v znak hvaležnosti in spoštovanja istih idealov.

NOVA LIBANONSKA VLADA

Beirut, 16. decembra

V Beirutu so naznanili, da je Riad El Solh, bivši libanonski ministrski predsednik, sestavil novo vlado. Prejšnja vlada, ki ji je predsedoval Saadi El Mullas, je odstopila v sredo. Nova vlada, v kateri zavzema libanonski poslanik v Londonu ministrstvo za finance, je, sestavljena iz devetih članov. Ti so: ministrski predsednik Riad El Solh; podpredsednik in notranji minister Sabrihemadeh; pravosodje Abdallaf Tafi; zunanje ministrstvo in izseljevanje Henry Pharaon javna dela Gabriel Murr; finance Camille Chamoun; narodno gospodarstvo, socialna vprašanja in poljedelstvo Kamal Jomzlat; prosveta in javna pomoč dr. Elie Houry. Riad El Solh je bil ministrski predsednik od 1943 do 1945 leta.

NEW YORK SEDEŽ ZDRUŽENIH NARODOV

Lake Success, 16. decembra

Odbor glavne skupščine za določitev stalnega sedeža Združenih narodov je priporočil, naj bi bil stalni sedež Združenih narodov v samem središču New Yorka in je že začel razpravljati o podrobnostih, katere obsega zadevni ameriški predlog, da namreč glavni tajnik Lie in posvetovalni odbor pripravite načrte za zgradbo sedeža.

Odbor je sprejel s 33 glasovi proti 7, medtem ko se jih je 6 glasovanja vzdržalo, dar Johna D. Rockefellerja v znesku 8 in pol milijonov dolarjev, za nakup otoka Manhattan ki meji na vzhodni strani na reko Hudson.

POLJSKE VOLITVE

Varšava, 16. decembra

Urad načelnika poljskega komisarja za volitve sporoča, da so na vsem poljskem ozemlju dokončali ustanavljanje volivnih okrožij in volišč. Vsega skupaj je 52 volivnih okrožij s 6726 volišči.

Izseljevanje beguncev ne pred 1. julijem 1947

Vprašanje bo dokončno rešeno šele do 1951

LONDON, 16. decembra — **Sir Herbert Emerson, voditelj medvladnega odbora za begunce, je predložil sestemu plenarnemu zasedanju tega odbora v Londonu poročilo o begunskem vprasanju; po tem poročilu bodo vprasanje razseljenih oseb v glavnem uredili do leta 1951. Medvladni odbor za begunce je mednarodni organ, ki ima nalogo pripraviti in urediti vprasanje beguncev, ki se nočejo vrniti domov.**

Poročilo pravi: «Če predpostavljamo, da se bo vracanje v domovino zadovoljivo nadaljevalo in da ne bo obsežnega pritoka novih begunskih skupin, bomo postopoma mogli urediti večji del vprasanj — nekaj beguncev bo ostalo v državah, kjer so zdaj nastanjeni, za druge bode poskrbeli po izselitvenem načrtu za njihovo ureditev in sicer tako za posameznike kakor tudi za rodbinske skupnosti: spet za tretje bo prisla v poštev ureditev po skupinah.

«Začetna doba bo najtežavnejša, ker bo treba v istem času ustanoviti potrebno organizacijo in delo raznih organizacij bo treba vzporediti, medtem ko bo treba države, ki lahko sprejmejo begunce, natančno preučiti ter premagati težave pri prevozu.

«Zaman bi bilo misliti, da bo lahko v nekaj mesecih nastalo veliko emigrantsko gibanje, toda to gibanje bo prislo, ter je predvsem veliko prizadevanja in dobre volje za organizacijo v prid beguncem, ki se nameravajo izseliti ter v interesu gospodarstva tistih držav, ki jih bodo sprejele.»

Poročilo nato hvali delo, ki so ga opravile cerkvene oblasti pri vprašanju za ureditev beguncev. «Hvalevredno je dejstvo, pravi poročilo, da ima Vatikan tocen delovni program.»

Po pregledu dela, ki ga je opravil odbor za naselitev beguncev v Južni Ameriki, naglasa poročilo, da ni mogoce imeti poročil o možnosti naselitve pred 1. julijem 1947 ter izraža upanje, da bodo še pred datumom izdelali dokončne sporazume za sprejem beguncev v nekatere države.

Glavni svet udruženja Združenih narodov v Londonu je včeraj razpravljal o vprasanju beguncev in «razseljenih oseb», ki jih označujejo kot «brezpravne». Sprejeli so predlog, ki vzpodbuja britansko vlado, naj stori vse, kar je v njeni moči, da bi čimprej poskrbeli za ureditev beguncev v ostalih delih sveta, vključeno Veliko Britanijo.

FRANCOSKA VLADNA KRIZA

Pariz, 16. decembra

Po verodostojnih vesteh iz francoske ustavodajne zbornice sta ljudsko republikansko gibanje in radikalna stranka odklonili, da bi član komunistične stranke postal vojni minister, kakor je stavil predlog sedanji ministrski predsednik Léon Blum. Njegov predlog je eden izmed pogojev, ki so jih stavili komunisti za udeležbo v novi koalicijski vladi. V političnih krogih to tolmačijo, da Blum zaradi tega praktično ne bo mogel sestaviti široke koalicijske vlade, kakor je prvotno nameraval. Zaradi tega so mnenja, da bo danes sestavil vlado iz samih socialistov, ki jo bo predložil ustavodajni skupščini v torek.

BRZOJAVKA ITALIJANSKE KOMISIJE

Rim, 16. decembra

Združenje italijanskih partizanov sporoča besedilo sledeče brzojavke, ki jo je prejelo od komisije, ki so jo poslali v Jugoslavijo zaradi vrnitve italijanskih ujetnikov: «Bratski sprejem pri maršalu Titu in visokih civilnih vojaških oblasteh. Zagotovila za bližno vrnitev velike skupine ujetnikov, če bodo dovoljevala prevozna sredstva pred božičnimi prazniki. Barontini, Grassi, Maras, Fantacci.»

VESTI V 1 STAVKU

— Izvršni odbor ustanove UNESCO je na tajnem zasedanju sprejel kot članico tudi Švico.

— Vrhovno sodišče Združenih držav je določilo prizivno razpravo proti sindikatu rudarjev in Johnu Lewisu na 14. januar.

— Politični krogi v Kairu so mnenja, da bo Nokraši paša osebno nadaljeval pogajanja o angleo-egiptovski pogodbi.

— Poročajo, da bo Sovjetska zveza okoli Božiča izpustila več kot 200.000 nemških vojnih ujetnikov.

— V Barceloni sta eksplodirati dve majhni bombi, ki nista povzročili žrtev ali škode.

— V Stuttgartu so otvorili prvi parlament pokrajine Würtenberg-Baden, ki so ga svobodno izvolili, odkar je Hitler prišel na oblast.

— Britanski general Parker je prispel v Atene, kjer se bo razgovarjal glede predaje dodekanéškega otočja grški vladi.

— Dr. Kurt Schumacher in drugi socialistični voditelji so se vrnili iz Anglije v Nemčijo.

— Angleški parlament zaradi božičnih praznikov ne bo zasedal med 21. decembrom in 20. januarjem.

— Francoske oblasti v Nemčiji so aretirale generala von Stulpnagele, ki je bil Hitlerjev guverner Pariza in je zaradi usmrtitve talcev na seznamu vojnih zločincev.

— Feldmaršal von Rundstedt, ki je za božične praznike 1944 vodil nemško protiofenzivo v Ardenih, bo v kratkem prišel pred ameriško sodišče.

— V Indokino je odpotovalo iz Marseillea 1.600 članov francoske tujske legije.

— Elliott Roosevelt, sin pokojnega predsednika Združenih držav, je s soprogo prispel iz Moskve na obisk v Varšavo.

— Madžarska vlada je uradno izrazila svoje ogorčenje, ker je španska vlada zaprla štiri republikance.

— Minister za britansko upravo Nemčije John Hynd je odpotoval v Nemčijo.

Smuts v Atenah

„Sonce zahaja in vse ceste poslajajo temačne" – tak je današnji svet Dogodki v Grčiji

ATENE, 16. decembra. — *Ko je južnoafriški ministrski predsednik maršal Jan Smuts govoril v grški poslanski zbornici, je izjavil, da ga mučijo verzi iz Homerjeve Odisejade: «Sonce zahaja in vse ceste postajajo temačne». K temu je dodal: «Tako je videti dandanašnji svet.» Nadaljeval je: «Toda to še ni konec zgodovine. Jutri bo sonce ponovno izšlo in mi bomo prej seboj videli glavno veliko cesto, ki vodi v daljnjo bodočnost. Bog naj blagoslovi to slavno majhno državo ter njeno sigurno bodočnost.»*

Ko je govoril kot «atenski meščan», je naslovil apel na enotnost med Grki in rekel, da je narodna enotnost to, kar Grčija najbolj potrebuje.

«Severni okraji Grčije — je dejal Smuts — so še nadalje prizorišče resnih neredov, ki naraščajo vedno bolj ter bo navzočnost sosedov, ki niso naklonjeni, če že ne naravnost sovražni, na grških severnih mejah povečala to bojazen in ta nered.»

Grsko vojno ministrstvo je poklicalo pod orožje vse rezervne častnike in vojne obveznike v srednji in severozahodni Makedoniji. Javili so, da bodo z njimi okrepili krajevne posadke v področjih, katere ogražajo oborožene tolpe.

Kot poroča bukareštanska radijska postaja, je bolgarski notranji minister zanikal grške nepotrjene vesti, po katerih je baje v južni Bolgariji izbruhnil kmetski upor.

Bolgarska izjava, ki jo je oddala radijska postaja, dodaja: «V resnici predstavlja ta lažniva vest samo prelvezo za koncentracijo čet vzdolž bolgarske meje».

«Reuter» pristavlja, da je grški notranji minister izjavil, da je prejel poročilo iz Alexandropoulosa v Trakiji, po katerem so baje boji izbruhnili med rednimi bolgarskimi silami in upornimi kmeti v kraju Koj Orte v južni Bolgariji.

Nadaljnje vesti govorijo o eksplozijah in raketnih znakih, ki jih je opazila grška prednja postojanka v Kouli.

Moskovska radijska postaja poroča, da je albanska vlada poslala glavnemu tajniku Združenih narodov noto, v kateri so našteli 21 zatrjevanih obmejnih incidentov, pri katerih naj bi kot poročajo, grške čete prekoračile mejo ter napadle albanske straže.

Albanija je ena izmed držav, skupno z Jugoslavijo in Bolgarijo, ki jih je Grčija obtožila pri Varnostnem svetu, da podpirajo mejne kršitve, katere izvršujejo gverilijci v severni Grčiji.

Vseljevanje v Argentino

London, 16. decembra

Argentinska delegacija, ki je prišla v Evropo, da izvede načrt za priseljevanje, je sedaj v Parizu. Menijo, da bo odšla v Rim ob začetku tega tedna. Dopisnik britanskega radia v Parizu Kenneth Dick sporoča, da se priseljevalni načrt tiče za zdaj le Italijanov in Špancev. Prvi sedež delegacije bo v Rimu, nato pa bodo odprli drugega tudi v Madridu. Emigranti, ki morajo biti specializirani v kakšni industriji ali poljedelstvu, bodo morali sami plačati vozni listek, toda če tega ne bodo zmogli, jim bodo posodili denar, s pogojem, da se obvežejo, da ga bodo vrnili. Mezde, katere jim bodo plačevali, bodo enake tistim ki jih prejemajo argentinski delavci. Delegacija je izjavila, da ni mogoče napraviti preračuna o številu delavcev, ki jih bo lahko država sprejela, pristavila pa je, da bi bilo zmotno govoriti zdaj o milijonih.

V razgovoru z dopisnikom BBC v Parizu so člani argentinske delegacije, ki so prišli v Evropo za izvedbo ukrepov, da omogočijo naselitev velikega števila delavcev v Argentino, so izjavili, da so listi nekatera dejstva o njihovem obisku prikazali v napačni luči.

Izjavili so, da je Argentina pred več leti po navadi sprejemala iz Evrope emigrante v razmerju približno 100 na dan, toda prva svetovna vojna je preprečila nadaljevanje tega sistema. Zdaj je Argentina mnenja, da je prisel trenotek, da znova skrbi za emigracijo. Jasno je — so rekli delegati — da država gleda na Italijo in Španijo, ker je velik del južnoameriške emigracije prisel pred pol stoletjem iz teh držav, ki jih danes imajo za edini dve državi, kjer je velika brezposelnost. Delegacija je pristavila, da je Argentina pripravljena sprejeti čim večje število emigrantov iz teh dveh držav, ne da bi spremenila ravnovesje domačega delavstva in skrbeti za ladje za prevoz teh emigrantov. Upajo, da bodo januarja pričeli z emigracijo, in sicer povprečno 5000 na mesec.

O. SILVA V RIM

Rim, 16. decembra

Argentinski duhovnik o. Silva, ki prihaja v Italijo za organiziranje izseljevanja v Argentino, bo prišel v danes v Rim. Do zdaj se je o. Silva mudil na Portugalskem.

NIZOZEMCI V AVSTRALIJO

Canberra, 16. decembra

Avstralski minister za priseljevanje Arthur Calwell je izjavil v Canberri, da želi Avstralija podpreti priseljevanje primernih oseb, vključno Nizozemce. Dejal je, da meni, da bodo v kratkem podpisali zadovoljiv sporazum med Avstralijo in Nizozemsko. Calwell je dodal da so nizozemske oblasti stavile predloge za odhod prve skupine 59 nizozemskih izseljencev, ki bi odpotovala v Avstralijo meseca maja. Štiri mesece pozneje bi ji sledila druga skupina.

Škoda v Mandžuriji zaradi sovjetske zasedbe

WASHINGTON, 16. decembra. — *Vršilec poslov ameriškega zunanjega ministra Acheson je naznanil, da je ameriški predstavnik za reparacije Edwin W. Pauley predložil predsedniku Trumanu svoje končno poročilo o razmerah industrije v Mandžuriji. Po podatkih tega poročila je mandžurska industrija med sovjetsko zasedbo utrpela neposredno škodo v znesku 858 milijonov dolarjev. Poročilo pravi dalje, da imajo glede na stroške za potrebna nadomestila poslabšanega položaja dve milijardi ameriških dolarjev za zmerno številko za kritje škode.*

V poročilu je Pauley izrazil mnenje, da gospodarsko obnovo Daljnega Vzhoda resno zavlačuje uničenje mandžurske industrije, ki bi lahko skupno z naravnim bogastvom Mandžurije dopolnila kitajsko gospodarstvo in pospešila industrijski razvoj Kitajske.

Pauley piše, da ima ameriška politika v povojni dobi na Daljnem Vzhodu, ki je oprta na močni, trdni in enotni Kitajski, resničen delež pri razvoju mirovnega azijskega gospodarstva.

«Neprestani notranji boji na Kitajskem, pravi poročilo, predstavljajo enega izmed glavnih razlogov zakesnitve njene gospodarske obnove. Toda tudi to ne more zmanjšati resnosti nazadovanja, ki ga je uničenje mandžurske industrije predstavilo za Mandžurijo, Kitajsko in za vse države Daljnega Vzhoda.»

Poročilo pravi tudi: «Razlika med razmerami v mandžurski industriji, ki so jo pregledali med dnevom japonske predaje in dnevom, ko je Pauleyevo odposlanstvo vodilo zadevne preiskave, je zelo velika. Ni mogoče natančno določiti, v koliko so te žalostne razmere neposredna posledica sovjetskega odvazanja in v koliko jih je treba pripisovati posrednim posledicam plenjenja, državljanske vojne in sovjetske zasedbe.

V znesku 858 milijonov dolarjev, na katere so cenili škodo, je všteta izguba električne sile, katero cenijo na 200 milijonov, izguba premoga za 190 milijonov dolarjev, izguba železnic za skoraj 145 milijonov ter izguba proizvodnje železa in jekla za več kot 140 milijonov dolarjev.

Pauley je tudi poročal o zaplembi zlatih palic v vrednosti približno 5 milijonov ameriških dolarjev s strani Sovjetske zveze ter je dejal, da Sovjeti niso vzeli vsega, temveč so se «omejili na izvestne kategorije dobav, strojev in naprav.»

Odpoklici poslanikov iz Francove Španije

WASHINGTON, 16. decembra. — *V Španiji je zdaj ameriški odpravnik poslov Filip Bonsal, ki bo verjetno ostal na svojem mestu. Glavna skupščina ZN je namreč sprejela ameriško resolucijo, po kateri bodo odpoklicali samo voditelje diplomatskih predstavništev. Doslej je sedem držav priznalo špansko vlado v izgnanstvu: Mehika, Guatemala, Panama, Venezuela, Poljska, Jugoslavija in Češkoslovaška. Britanski veleposlanik v Madridu Victor Mallet bo verjetno kmalu odpoklican.*

Na splošno menijo, da sklep ZN ne tvori dejanske grožnje za Francov režim. Če Združeni narodi ne bodo sklenili resnejših ukrepov, n. pr. popolni prelom diplomatskih odnošajev ali gospodarske sankcije, ni videti, da bi se Franco znašel pred stvarno nevarnostjo.

Vlada generala Franca je objavila noto o odloku ZN, v kateri zatrjuje, da pomeni to dejanje kršitev načel listine Združenih narodov ter pravi, da bodo mnoge izmed držav v kratkem obžalovale to ravnanje. Nota pravi, da so demonstracije v Španiji pokazale, da je špansko ljudstvo globoko užaljeno zaradi poizkusov tujega vmešavanja.

Italijanski ministrski svet se bo v kratkem odločil o sklepu Združenih narodov. Poudarjajo, da je italijanska vlada 29. oktobra sporočila veleposlanikom štirih velesil, da bo Italija delila z Združenimi narodi mnenje glede Španije.

Nizozemska vlada je odpoklicala svojega veleposlanika iz Madrida.

General Franco je imel govor v Saragossi. Izjavil je, da so oborožene tolpe kršile špansko mejo. Poudaril je, dal «je armada najboljša čuvarica miru».

Franco je imel nagovor na častniške kadete vojaške akademije ob priliki njihovega napredovanja za častnike. To je bila prva proslava te vrste po španski državljanski vojni. General Franco je izjavil: «Moramo biti pripravljeni. Ni dovolj, da ljubimo mir. Moramo biti pripravljeni, da ga tudi branimo.»

Sovjetske kritike zaveznišklh konvojev

91.6 odstotkov vojnih dobav je med vojno prispelo po severni poti v Sovjetsko zvezo

LONDON, 16. decembra. — *Kakor poroča Reuterjev diplomatski dopisnik, je poročevalec britanskega zunanjega ministrstva komentiral kritike strategije in taktike, ki sta jo med vojno uporabljali britanska in severnoameriška mornarica na poti konvojev za Sovjetsko zvezo. Te kritike so se pred kratkim pojavile v sovjetskem časopisu «Rdeče brodovje».*

Zadnja številka tega periodičnega lista vsebuje napad na strategijo britanske mornarice in zatrjuje v njej, da so metode, ki jih je rabila britanska admiraliteta, zapravljale tako dobave kakor človeška življenja na poti v Arhangelsk. Poročevalec zunanjega ministrstva je izjavil, da te kritike niso povzročile presenečenja zaradi zadržanja, katerega je zavzelo sovjetsko časopisje med vojno.

To časopisje je sistematično ignoriralo napore in žrtve zaveznikov v njihovih poizkusih prinesti pomoč Sovjetski zvezi. To zadržanje ima najbrže namen zakriti sovjetskemu narodu napore zaveznikov. Poročevalec je dodal, da je v popolnem nasprotju z zadržanjem sovjetskega časopisja britansko časopisje med vojno popolnoma cenilo vojne napore Sovjetske zveze in da le samo poredkoma kritiziralo vojno vodstvo sovjetskega vrhovnega poveljstva.

Bivši britanski zunanji minister Anthony Eden je označil sovjetske kritike glede načina vodenja «britanskih konvojev kot «malo simpatične».

Po teh kritikah — je dejal Eden — naj bi Velika Britanija zagrešila velike napake ter naj bi ameriške posadke zapustile ladje na prvi znak nevarnosti četudi niso bile poškodovane. Po teh kritikah naj bi britanska admiraliteta ne posvečala primerne važnosti potrebam privesti konvoje na cilj.

Eden je izjavil: «Neka izjava, ki jo je v februarju preteklega leta objavila britanska admiraliteta, podrobno obravnava te kritike. Rečem samo, da bi nepristranski zaveznik moral primarno upoštevati to podrobno izjavo, preden bi podal svojo sodbo o tej smeli in nevarni operaciji. To izjavo pa so popolnoma ignorirali.

«Kar se tiče obtožbe, da se admiraliteta ni brigala tako, kot bi bilo potrebno, da bi konvoj prispel cel in neposkodovan v Sovjetsko zvezo, po lahko jaz povem, kako je s tem, ker sem bil v vojni dobi dolgo časa načelnik ministrskega odbora, katerega naloga je bila priskrbeti in poslati dobave v Sovjetsko zvezo. Za dobo treh in pol let je naš sovjetski zaveznik prejel nič manj kot 91,6% od velikih količin vojnih dobav, ki smo mu jih poslali po severni poti. Večino teh dobav so odpremili v konvojih pod britanskim spremstvom.»

SOCIALNA POLITIKA

Predlogi za zvišanje mezd v Združenih državah

Konferenca za narodno delovno zakonodajo je izdelala priporočilo za zakonite minimalne mezde ameriškega delavca od 40 na 75 centov na uro ter za razširitev podpore brezposelnim in socialnega zavarovanja na vse skupine delavcev. Nedavne tridnevne konference se je udeležilo 200 državnih delovnih uradnikov in sindikalni zastopniki 43 držav.

V podrobnostih so predlagali, naj bi federalni zakon za pravične pogoje dela, katerega so sprejeli leta 1938 in kateri zagotavlja najmanjšo mezdo 40 centov na uro, spremenili zo dodatkom «gibljive tabele», ki bi zagotovila primerno povišano mezdo za primer, da bi se še nadaljevalo zviševanje življenjskih stroškov.

Večina ameriških delavcev je v zadnjih letih že prejemala višje mezde, kakor pa je zakonski minimum 40 centov na uro ter mnogi delavci prejemajo še znatno višjo mezdo od zdaj predlaganega minimuma 75 centov. Zaradi tega bi revizija zgoraj omenjenega zakona veljala le za majhno število delavcev, predvsem pa za delavce, ki so zaposleni v tobačni, lesni in tekstilni industriji. Nasprotno pa bi zakon imel učinek, da bi v bodočnosti prepreceval vsako morebitno zmanjšanje mezd pod 75 centov.

Kongres je tudi priporočil, naj bi uradno določili maksimalni urnik 8 ur na dan in 40 ur na teden. Tudi glede tega so delavci v raznih industrijah uživali krajši tedenski urnik in prejemali dolžno odškodnino za nadurno delo.

Nadalje so priporočili, naj bi zakonske odločbe za odškodnino brezposelnim razširili na vse obrate ne gledena njihov obseg in naj bi zakonodajo v posameznih državah popravili tako, da bi vsakemu brezposlenemu delavcu bil zagotovljen maksimalni prispevek vsaj 25 dolarjev na teden z dodatno odškodnino za nepreskrbljene člane rodbine za dobo 26 tednov.

Končno so na sestanku sprejeli tudi naslednja priporočila: 1) naj bi s pomočjo federalnih in državnih zakonov razširili in uporabili načelo enake nagrade za delo, ki zahteva enako strokovno sposobnost; 2) naj bi delavci uživali enake možnosti na osnovi svojih poklicnih sposobnosti ne glede na raso, spol in vero; 3) naj bi priseljeni delavci uživali ugodnosti, ki jih določa «zakon za socialno varnost» naj bi posplosili zakonske določbe, ki določujejo odškodnino za primere smrti in onesposobljenja za dela.

IZ JUGOSLAVIJE

Nadaljevanje razprave proti nemškim vojnim zločincem v Beogradu. August Meissner je eden izmed glavnih obtožencev, ki so obtoženi, da so poveljevali Gestapu v Srbiji v dobi nemške zasedbe. General August Meissner je prišel v Jugoslavijo iz Norveške, ker je dobil od Hitlerja ukaz, naj organizira krepak policijski organizem v Srbiji in v Banatu.

Meissner je dovršil svojo nalogo in je ustanovil 12 novih policijskih uradov v notranjosti Srbije. Nadalje je organiziral kazenske ekspedicije, na katerih so razrušili mnogo vasi in krajev ter poklali prebivalstvo. V izvrševanju njegovih poveli so pomorili na tisoče nedolžnih mož, žena in otrok.

Potem ko je z ravnodušnostjo poslušal naštevanje svojih zločinov, je obtoženec izjavil, da se ima za krivega le glede tistih ukazov, ki jih je dal osebno. «Bile so kazenske ekspedicije — je izjavil obtoženec — toda te so izvajali le tam, kjer so zabeležili odpor. Priznam, da so požgali vasi, toda to se je zgodilo le v tem primeru, kadar je prišlo do bojev. Mi nismo aretirali nikogar, da bi ga poslali v taborišča smrti.»

«Kje pa ste potem našli tiste stotine in tisoče oseb, ki ste jih zaprli in mučili po koncentracijskih taboriščih: 50.000 v Banjici, 26.000 v Nišu in ostali?» — ga je tedaj vprašal predsednik sodišča. Meissner ni odgovoril.

Kot šef koncentracijskih taborišč je Meissner odgovoril glede množičnega umora Židov: «Prav dobro vem, da so pobili Žide, toda ko sem prišel v Srbijo, sem našel le židovske žene in otroke.» «Ko pa ste zapustili Srbijo — je pripomnil predsednik — so izginili tudi ti?»

Med zasedbo je Meissner podpisal številne manifeste, ki so objavljali streljanje Srbov. Pred sodiščem je Meissner ugvarjal, da bi podpisal le enega izmed teh manifestov. Poleg drugih svojih delavnosti je Meissner organiziral SS divizijo «Princ Eugen», ki so jo sestavljale osebe nemškega porekla iz Banata. Divizija je izvedla več kazenskih akcij v Srbiji. Po ukazih so 4.200 Srbov odposlali v delovna taborišča na Norveško in izmed teh so jih 2400 nato pomorili.

Z uradnim sestankom v hrvatskem narodnem gledališču so pričeli v Zagrebu kampanjo proti nepismenosti, ki bo trajala 3 mesece. Zasedanju so prisostvovali hrvatski ministrski podpredsednik Franjo Gaži, člani vlade, kakor tudi zastopniki ljudskih organizacij in kulturnih ustanov.

Jugoslovanski vseslovanski odbor je v čast delegatom, vseslovanskega kongresa priredil koncert, ki ga je izvajal beograjski filharmonični orkester v narodnem gledališču. Koncertu so prisostvovali sovjetski veleposlanik Lavrentijev, poljski veleposlanik Jan Karol Wende, češkoslovanški veleposlanik Josef Korbel, delegati vseslovanskega kongresa in zastopniki javnih in kulturnih ustanov.

TRŽAŠKA KRONIKA

Zrtev burje

Močan sunek burje je podrl in povzročil smrt 65 letne Ane Cossi, stanujoče v ulici Orazio 7. Nesreča se je pripetila v soboto proti 16. uri, medtem ko je žena šla navzdol po stopnicah v ulici Scorcola. Ko je prišla v bližino vile Cosulich, jo je zajel močan sunek burje. Žena je izgubila ravnotežje ter padla po stopnicah. Pri tem si je razbila lobanjo in obležala na mestu mrtva. Potem ko je neki častnik civilne policije napravil policijski ogled, so truplo nesrečnice prepeljali v mrtvašnico glavne bolnišnice.

OTVORITVENA PREDSTAVA SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA

Včeraj zvečer se je točno ob 20 uri odprl zastor Slovenskega narodnega gledališča za Trst in Primorje, in sicer v dvorani na Škednju: kljub oddaljenosti iz mesta nista mogla niti burja niti mraz preprečiti, da ne bi Slovenci do zadnjega kotička napolnili prostorne dvorane.

Brez govorov in slovesnosti so igralci začeli svojo pot v drugo sezono. Uprizorili so Linhartovovo komedijo v štirih dejanjih «Veseli dan ali Matiček se ženi». Gledalci so vse nastopajoče toplo pozdravili ter jih nagradili s šopki in ploskanjem.

O predstavi bomo poročali v naši kulturni rubriki.

Civilna policija Julijske krajine v novih uniformah

Nova uniforma policijskih sil Julijske krajine, ki smo jo danes prvič videli na mestnih ulicah, je zelo všeč častnikom in možem, ki jo nosijo, piše poročevalec VZN, ki je opazoval može v novi uniformi v policijski vojašnici v ulici dell'Istria.

Več mož, ki jih je poročevalec vprašal za mnenje, je dejalo, da so zadovoljni z novimi plašči in suknjiči, o katerih menijo, da so bolj elegantni, pripravnejši za službo in udobnejši kot stare uniforme.

Zavezniški častnik civilne policije Julijske krajine je dejal poročevalcu, da so častniki, ki vodijo in upravljajo policijski zbor, zelo zadovoljni, ker nudijo nove uniforme policiji bolj videz civilne sile, kar je v resnici in namerava ostati, kot stare uniforme, ki so imele precej vojaški videz.

Omenjeni častnik je spomnil na nagovor polkovnika Bowmana, ki ga je imel 20. novembra na policijo, v katerem je višji častnik za civilne zadeve spomnil može na to, da so civilisti in ne vojaki. Policija, tako je dejal častnik, ima to načelo vedno pred seboj in nove uniforme z njihovim bolj običajnim civilno-policijskim videzom bodo pomagale javnosti, da jih bo gledala v tej luči in da bo v njih videla to, kar so v resnici, namreč zaščitnike prebivalstva, javnega reda in varnosti.

Nove pristojbine za elektriko, plin in vodo

Obveščevalni urad Julijske krajine sporoča:

Zavezniška vojaška uprava je nedavno objavila zvišanje pristojbin podjetja ACEGAT za filovijo, vodo in električni tok od 1. decembra dalje. Cenniki, ki so jih določili, so naslednji:

Električni tok

Razsvetljava 6.40 lir za kw; industrijski tok 3.50 lir za kw; za kuhinje, kopalnice: dnevno ogrevanje 3.50 lir za kw; za kuhinje, kopalnice: nočno ogrevanje 2.40 lir za kw; za občinsko razsvetljavo 2.10 lir za kw; industrijski tok za občino 1.80 lir za kw; za javno razsvetljavo 1.30 lir za kw; občinska vzpenjača 2.20 lir kw; naročnina za števce na mesec od 10 do 30 lir.

Plin

Za vse uporabe 10.50 lir za kub. m.

Voda

(navedene cene veljajo za 1 kub. m. vode)

Mesto: Za domačo uporabo z posebnim števcem 7 lir; za domačo uporabo z glavnim števcem 6.20 lir; za vse ostale uporabe (civilne, vojaške in državne): do 5000 kubičnih metrov 6.20 lir; do 10.000 kubičnih metrov 5.80 lir; do 50.000 kubičnih metrov 5.40 lir; do 100.000 kubičnih metrov 5 lir; nad 100.000 kubičnih metrov 4.50 lir; podporna društva 4.50 lir; občina, uradi in šole 4.50 lir; občinske pralnice, javni vodnjaki, mestne greznice in čiščenje ulic 2.30 lir; občina Milje 3.40 lir; kraška visoka planota za vse uporabe 9 lir; črpalke do Ban 11 lir.

Oddaja vode ladjam v trraškemi pristanišču (najmanjša količina posamezne dobave): 10 kub m. 14 lir za kub m; pristojbina in vzdrževanje števca od 10 do 200 lir na mesec; pristojbina za glavne števce od 50 do 100 lir na mesec.

Glede na zvišanje obratnih stroškov zaradi zvišanja plač delavcem in cen materiala so zahtevo podjetja ACEGAT odobrili.

SPORAZUM ZA NAMEŠČENCE HOTELOV

V soboto so dosegli pri zvezi hotelirjev med sindikalnimi organizacijami in Dalavsko zbornico novi sporazum o plačah za nameščence hotelov in penzionov. Nadalje so dosegli sporazum med zvezo javnih lokalov in sindikalnimi organizacijami glede plač za nameščence slaščičarn in podobnih trgovin.

Pogajanja za mezdno izenačenje za nameščence trgovskih podjetj za oblačila in razno blago so bila prekinjena. Razsodbo o mezdnem sporu bodo prepustili delovnem uradu ZVU.

PREHRANA

Mleko za potrošnike v Trstu. Od jutri do sobote bodo razdeljevali mleko naslednjim skupinam potrošnikov: otrokom do 1 leta 10 škatel izhlapelega mleka; otrokom do 4 leta 4 škatle izhlapelega mleka; bolnikom 5 škatel izhlapelega mleka; delavcem, ki so zaposleni pri izdelovanju strupenih proizvodov, 3 škatle izhlapelega mleka. Cena: škatla izhlapelega mleka (411 gr) 21.50 lir.

Mleko za potrošnike v pokrajini. Od jutri do sobote bodo v občinah Milje, Tržič, Foljan, Ronke, Sv. Kocjan ob Soči, Sv. Peter ob Soči, Starancan in Turjak razdeljevali mleko naslednjim skupinam potrošnikov: otrokom do 1 leta 10 škatel izhlapelega mleka; otrokom do 4 leta 2 škatli izhlapelega mleka, bolnikom 5 škatel izhlapelega mleka. Cena: 21.50 lir za škatlo.

Mehki sir. Sepral opozarja, da bodo danes končali z razdeljevanjem mehkega sira v mestu in pokrajini, s katerim so pričeli 11. t. m. Na zapadle odrezke ne bo v nobenem primeru moči dvigniti živil.

Tobak. V tekočem tednu od 16. do 22. t. m. bodo potrošniki dobili naslednje količine tobaka: 10 gr cigaret «Macedonia», 20 cigaret «Alfa» in 4 cigare «Toscane». Poleg tega opozarjajo kadilce, da se je z današnjim dnem začela predbeležba novih tobačnih nakaznic za leto 1947, ki bo trajala do 27. t. m.

NEZNANEC OBSTRELIL ŽENSKO

V soboto zjutraj ob 4.30 uri so pripeljali na prvi kirurški oddelek glavne bolnišnice 38 letno Concetto Di Benedetto, ki je bila ranjena na glavi s strelnim orožjem. Ženska, ki bo ozdravela približno v 10 dneh, je izjavila, da jo je neki neznanec, obstrelil na trgu Libertà, ko je šla ob 4. uri zjutraj na kolodvor, da bi se po dvomesečnem bivanju v Trstu vrnila domov v Catanijo. Poizvedovanja so v teku.

POŽAR V VLAKU

Vlak št. 8774, ki je prihajal iz Tržiča, se je moral v petek okrog 16. ure v bližini postaje Grmjan ustaviti zaradi požara, ki je nastal v železniškem vozu, v katerem so bila zdravila in oblačila, namenjena jugoslovanskemu Rdečemu križu. Gasilcem, ki so jih nemudoma poklicali, je uspelo pogasiti požar, za katerega je bilo nevarno, da se bo zaradi vetra razširil na ostale vozove. Vzroki požara niso znani. Civilna policija vodi preiskavo.

GROZILNO PISMO ZOBOZDRAVNICI

Iz nekega poročila civilne policije je razvidno, da je zaradi prezgodnje objave časnikov propadla zaseda, ki jo je postavila policija, da bi aretirala avtorja grozilnega pisma, ki ga je prejela zobozdravnica Cascianijeva, stanujoča v ulici XX Septembra.

Pismo, ki ga je dobila dr. Coscianijeva 10. tega meseca, je zahtevalo, da mora zdravnica izročiti vsoto 250 tisoč lir kateri koli osebi, ki bo v gostilni San Marca, razen gostilničarju, sicer jo bodo ubili. Pismo je podpisal neki Tomaso Brajko, ki se je oznacil kot poglavarja tolpe, katero sestavlja okrog 20 zločinskih tipov. Policija je okrepila raziskavanja za odkritje in aretacije krivcev.

Razveljavljenje pravilnika NABAVLJALNIH ZADRUG

Glavni stan Zavezniške vojaške uprave je izdal naslednjo izjavo o odobritvi začasnega pravilnika nabavljalnih zadrug za Trst, Istro Furlanijo:

«V kratkem bo izdan odlok za razveljavljenje začasnega pravilnika, ki je bil uveljavljen s kraljevim odlokom z dne 24. oktobra 1935, št. 1906 po katerem so bile nabavljalne zadruge zakonito priznane kot moralne ustanove kakor tudi z ministrskim odlokom z dne 31. januarja 1940 ki odobrava pravilnik navedenih ustanov ki je zdaj v veljavi.

Z istim odlokom bo ponovno uveden pravilnik nabavljalnih zadrug, ki je veljal pred fašizmom in so ga potrdili na rednem zasedanju 2. in 3. julija 1922.

Po tem odloku bo nadzorstveni odbor, ki je bil imenovan z ukazom št. 2 tržaškega področja, omejil svoje delovanje izključno na nadzorstvo nad delovanjem nabavljalnih zadrug in bo prenehal s svojo funkcijo takoj, ko bodo pravilno izvolili funkcionarje družbe po novih, ki jih vsebuje zgoraj navedeni pravilnik.»

Burja... mraz...

Dolgo je letos odlašala. Nakajkrat je še poskusila, a ji ni uspelo. Zdaj pa je zbrala vse moči in zapihala, da je joj.

Burja.

Lepo je, če sediš v topli sobi in poslušaš njeno žvižganje. Lepo je v topli sobi... A ko stopiš na cesto in ne manjka dosti, da te ne dvigne v zrak, te mine vsa lepota njenega žvižganja.

Mraz je in zmrzuje.

Z zavihanimi ovratniki in z rokami v žepih hitijo pešci po najnujnejših opravkih. Skrbi imajo, saj so prazniki pred durmi in ravno zdaj je morala priti in prinesti mraz.

Izza oblakov počasi sihjo sončni žarki. Morda jim bo uspelo premagati burjo in nam prinesti toplejše božične praznike.

TERORISTIČNI ATENTAT

V soboto so neznanci vrgli dve ročni bombi znamke OTO proti stanovanju Marka Burba, stanujočega v Tršču, v ulici Auris 59. Bombi sta napravili nekaj škode na steklih, ranjen ni bil nihče.

SPLOŠNI UKAZ ŠT. 86 (40 B)

Davek na vojne dobičke

(Nadaljevanje iz sobotne številke)

Člen IX. Če skupni dohodek družb in ustanov, ki so obdavčene na podlagi bilance, obsega dobicke iz špelulativnih poslov z nepremičninami in je redni dohodek ocenjen na 8 odstotkov kapitala investiranega v letih 1937-1938 po odštetju vrednosti nepremičnim, se mora k temu dohodku prišteti 8 odstotkov vrednosti nepremičnine, ki je bila predmet spekulacije, za vsako leto trajanja investicije, po odštetju dohodka, prirastlega za časa investicij iz določene nepremičnine, kakor je bil ugotovljen ali kakor bi moral bili ugotovljen zaradi odmere davka na hise ali zemljišča.

Določbe prednjega odstavka se ne uporabijo, če tvori nepremičnina, ki je bila predmet spekulacije, investicijo kapitala, ki je bila že upostevana pri odmeri rednega davka.

Člen X. Posli posredovalca v smislu čl. I, enotnega zakonskega besedila, odobrenega s kr. odl. z dne 3. junija 1943 št. 598, obsegajo poleg trgovskih poslov tudi navadne kupčijske posle.

Člen XI. Zaradi uporabe člena X. se s tem razširi pravica zvišati dohodek, ki ga je ugotovil urad in ugotoviti nepripravljen davek v primerih po čl. 98 pravilnika, odobrenega s kr. odl. z dne 11. julija 1907, st. 560, na prizivne komisije, kadar komisije prve stopnje nimajo za umestno, da se same poslužijo te pravice.

V teh primerih, kakor tudi če nima za primerne ugotovitve, ki jih je predlagala komisija prve stopnje, če se je le ta sama poslužila zgornje pravice, sme okrajni davčni urad predložiti prizivni komisiji, da ugotovi imovino in neprijavljeni dohodek, ali da predloži novo odmero.

Pravica po prvem odstavku preneha za komisije prve stopnje dne 31. decembra tretjega leta, ki bo sledilo prenehanju pobiranja davka na vojne dobičke.

Predlog, omenjen v drugem odstavku, mora staviti urad apelacijski komisiji v 60 dneh od dneva, ko je urad izvedel, da komisija prve stopnje ne predlaga zvišanja ugotovljenega dohodka ali odmere neprijavljenje imovine, ali od dneva, ko je prejel predlog za novo odmero; predlog, stavljen po tem roku, nima učinka.

Člen XII. Predsednik in ravnatelj delniških družb in družb z omejeno zavezo, ki so na tem položaju dokler ne bodo izpolnjene vse obveze iz uredbe davka na vojne dobičke, kakor tudi likvidatorji, so solidarno odgovorni za plačilo dolga iz uvedbe tega davka, ne glede na čas, ko sta se izvrsili omenjena odmera in vpis v davčne sezname.

Predsednik in ravnatelji, ki so bili na tem položaju dne 11. julija 1940 in tisti, ki so bili na tem položaju do dneva uveljavljenja tega ukaza, so solidarno odgovorni za dolg, naveden v prejšnjem odstavku, če je podan eden ali več naslednjih pogojev:

a) če je bila družba ali združenje ustanovljeno po 16. juliju 1940 iz posdinske tvrdke, neregistrirane tvrdke, ali družbe z omejeno ali neomejeno zavezo;

b) če obstaja znatno nesorazmerje med družbino glavnico in družbinim prometom, ali med glavnico in ugotovljenim dobičkom;

c) če je bila družba ali združenje razpuščeno pred ugotovitvijo vojnih dobičkov;

d) če je moči sklepati, da je bila ustanovitev ali uprava družbe vnaprej preračunana, da se ustvari popolna ali delna neplačevitost glede na davke na vojne dobičke.

Prenehanja davka na vojne dobičke

Člen XIII. Pobiranje davka na vojne dobičke po enotnem zakonskem besedilu, odobrenem s kr. odl. z dne 3. junija 1943, št. 598, preneha s 1. januarjem 1946.

Vendar mora finančna uprava nadalje zadrževati po členu 20 enotnega zakonskega besedila, odobrenega s kr. odl. z dne 3. junija 1943, št. 598, znesek enak odstotku vsote vsakega izpladila pri pogodbah in dobavah, izvršenih pred 31. decembrom 1945, dokler pogodbeniki in dobavitelji ne morejo dokazati s potrdilom pristojnega okrajnega urada, da je bil ves vojni dobiček, ki ga dolgujejo iz teh pogodb in dobav, kakor tudi dolg iz zaseženja teh dobičkov pravilno plačan in da ni upravičena nikaka odmera v zvezi s tem.

Postopek, kazni in dan uveljavljenja

Člen XIV. Davkoplačevalec sme vložiti priziv na okrožno davčno komisijo tudi v stvari sami, če dobiček, ki ga je ugotovila okrajna komisija, presega dvojni znesek prijavljenega dohodka; okrajni urad sme vložiti priziv na imenovano komisijo, če znaša dohodek, ki ga je ugotovila okrajna policija, manj kakor polovico onega, ki ga je ugotovil urad.

Proti odločbam komisiji prve stopnje je dopusten priziv na okrožno davčno komisijo, ki odloča tudi o stvari sami (meritorno).

Člen XV. Kazni glede na davek na vojne dobičke so enake onim, ki so določene v členu 23, enotnega zakonskega besedila, odobrenega s kr. odl. z dne 3. junija 1943 st. 598.

Prednji odstavek velja tudi za odmere, ki so bile dovršne na dan uveljavljenja tega ukaza in že izterjanih kazni ne bodo vračali.

Če je bila ugotovitev ali revizija dohodka, ki je podvržen davku na vojne dobičke, izvršena na podlagi sporazuma z davkoplačevalcem, preden so o primeru odločile upravne komisije, ne bodo izrekli kazni zaradi opuščene prijave.

Člen. XVI. Ta ukaz stopi v veljavo na tem ozemlju z dnevom objave v Uradnem listu ZVU.

GOSPODARSTVO

Pomorska družba «Companie di Ocean» v Antwerpnu je obnovila pomorski promet med Italijo in Belgijio. Zveza bo vsake tri tedne in sicer med pristanišči Genova, Livorno, Neapelj, glavnimi pristanišči na Siciliji in Antwerpnom.

Francija je ob koncu meseca novembra položila 42 milijonov dolarjev v frankih za Mednarodni banko za obnovo in razvoj. Večino vsote je plačal francoski zaklad v brezobrestnih delnicah, ki so neprenosne in plačljive na pred ložitev, ostanek pa bo plačala francoska narodna banka v frankih.

Odposlanstvo ustanove UNRRA v Italiji izdeluje načrt glede nakupov za Italijo, in sicer s kapitalom, ki je nastal s prodajo blaga ustanove UNRRA. Po tem načrtu bodo nakupili razno blago, da bodo s tem pospesili razvoj italijanskega gospodarstva.

Na seji podpoveljnikov štirih zasedbenih področij Avstrije, ki je bila na Dunaju, sta francoski in sovjetski delegat predložila znižanje živilskih obrokov v Avstriji. Sedanji obrok hrane znaša 1550 kalorij na dan.

Po več kot sestletni prekinitvi bodo 1. januarja obnovili potniški in blagovni promet med Southamptonom in Le Havreom. Potniški promet bosta oravljala parnika «Brittany» in «Autocarrier», blagovni promet pa «Southern Railway». Ladje bodo vozile enkrat na dan, ko pa bodo dovoljevale okoliščine, bodo promet povečali.

Sovjetska zveza in Finska sta podpisali dveletno trgovinsko pogodbo, ki določa način medsebojnega plačila in vrste blaga za izmenjavo. Nova pogodba bo nadomestila večje število kratkoročnih pogodb, ki so bile do zdaj v veljavi.

Velika Britanija in Francija sta podpisali finančni dogovor, ki določa nadaljevanje prodaje vrednostnih papirjev v funtih šterlingih britanski vladi, katere je francoska vlada zaplenila v Franciji bivajočim Francozom. Izkupiček bodo porabili za francoska plačila državam v območju funta šterlinga, ne pa za poravnavo dolgov francoske vlade.

GORICA

Obsodbe ZARADI POSESTI OROŽJA

Zaradi kršitve proglasa ZVU št. 1, člena 4, odstavka 5 je višje zavezniško sodišče pod predsedstvom stotnika Robertsona obsodilo na eno leto zapora Fulvia Culota in Maria Galassa, ker so ju dne 8 dec. našli v posesti revolverjev.

Zaradi nezakonite posesti orožja in streliva se je moral zagovarjati pred višjim zavezniškim sodiščem tudi 63 letni gostilničar Adolf Lutman. Sodišče ga je spoznalo za krivega, izrek obsodbe pa je odložilo na prihodnjo sredo.

PRISTOJBINA ZA AVTOIZVOŠČKE 1 KM VOŽNJE 60 LIR

Podkomisija za določanje cen v goriški pokrajini sporoča, da je maksimalna pristojbina za vožnje z avtoizvošči 60 lir za 1 km vožnje brez kakršnega koli povišanja za prazno vožnjo nazaj in ne glede na število potnikov. Ta pristojbina velja za Gorico in okoliške občine.

OPOZORILO KMETOVALCEM

Pokrajinska kmetijska zadruga sporoča, da bo od 10. januarja naprej posojala kmetovalcem stroje za čiščenje drobnih semen. Kmetovalci, ki bi potrebovali stroje, naj se zgasijo v podružnici kmetijske zadruge v Krminu. Stroje bodo posojali proti primerni odškodnini.

EKSPLOZIJA BOMBE

V petek ob 23.30. uri je eksplodirala bomba, ki so jo položili neznanci na vrtu za palačo italijanskega osvobodilnega odbora na korzu Roosevelt 36. Civilna policija poroča, da eksplozija ni zahtevala žrtev in ni povzročila nobene škode. Poizvedovanja so v teku.

RADIO TRST II

279 m - 1079 kc

Ponedeljek, 16. decembra

17.30 plesna glasba; 18 nekaj slovenskega humorja; 18.15 vokalni duet; 18.30 znani valčki; 18.45 predavanje: Prehrana zajedalcev; 19 komorna glasba; 19.15 literarna ura; 19.45 češkoslovaška glasba; 20 napoved časa, slov. vesti; 20.15 slovenščina za Slovence; 20.30 pevski koncert Katleen Nayloriejeve; 21 lahka večerna glasba; 21.45 simfonični koncert, dirigira Leopold Stokowsky; 22.30 plesna glasba; 23 napoved časa, ital. vesti; 23.15 slov. vesti, čitanje sporeda; 23.30 plesna glasba; 24 zaključek.

Glavni urednik: PRIMOŽ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

ZANIMIVOSTI

Priprave za XI. vsesokolski zlet v Pragi v letu 1948

Hritev stadiona ki, bo sprejel 250.000 gledalcev, so v polnem razumahu. Preračun za ureditev in zgraditev sokolskega mesta, ki bo imel površino 40 ha znaša 40 milijonov čeških kron.

Na sokolskem stadionu bo istočasno nastopilo 17.000 telovadcev, pri nekaterih vajah, kjer ni potrebno toliko prostora, pa celo 30.000 telovadcev. V teku so že tudi dela za zgraditev modernih garderob, v kanterih po imelo prostor 120.000 telovadcev. Na stadionu bo 15 moderno urejenih ambulanc, ker računajo, da bo na stadionu vsak dan po četrt milijona gledelcev.

Na stadionu bodo velike kuhinje, jedilnice, rezlično skladišča in hladilnice ter vse tehnične naprave, ki bodo olajšale nastope telovadcev.

Ob priliki zleta bo delovala posebna pošta, ki bo imela najmanj 100 uslužbencev. Otroci do 4 let bodo imeli posebno otroško dvorano, ki bo pripravljena za igre.

Pri graditvi novega stadiona in sokolskega mesta bodo zlasti pazili na estetski izgled vseh zgradb, ki bodo harmonično prilagojene svoji okolici.

Na avstralskem delu južnega tečaja so odkrili tanke plasti premoga, ki odpirajo možnost odkritja večjih najdišč. Avstralska vlada raziskuje svoj predel južnega tečaja in ima v načrtu obsirno izrabljanje tamkajšnjih zalog. Razen premoga so odkrili tudi sledove bakra, svinca in srebra.

• • •

Na neki dražbi v Londonu so prodali znameniti Rembrandtov avtoportret za 13.185 funtov šterlingov.

• • •

V hotelu «Winecoff» v mestu Atlanti v Združenih državah je izbruhnil požar, pri katerem je, kakor domnevajo, izgubilo življenje skoraj 100 oseb. Do zdaj so našli že vel kot 50 trupel. Požar so zadušili šele po triurnem gašenju. Vzrok požara je neznan.

• • •

V Liverpool je priplula 6000 tonska ameriška protiletalska križarka «Spokans», ki je admiralska ladja 12. ameriške pomorske skupine. Njen poveljnik kapitan Christ je bil odlikovan pri izkrcevalnih operacijah v Severni Afriki, kjer je ladja sodelovala s svojim težkim topništvom.

• • •

Iz statističnih podatkov, ki jih je izdal krajevni vladni odbor zavezniškega poveljstva za Nemčijo je razvidno, da ima Berlin v celoti 3 milijone 170.800 prebivalcev, ki po večini žive po kleteh ali zasilnih stanovanjih. Od skupnega števila je 1.885.456 žen.

• • •

V nekem rudniku v Cumberlandu se je primerila eksplozija, ki je stresla ves rudnik, katerega vrhnji del se je sesul. Pri štetju je manjkalo 12 rudarjev, vendar ne vedo, če so mrtvi ali samo odrezani zaradi ruševin.

• • •

«Reuter» poroča, da bo v Parizu razprava proti 7 osebam, ki so vpletene v tajno trgovanje z valutami, ki je bilo razprezeno po Švici, Egiptu, Belgiji, Veliki Britaniji in Združenih državah. Kot poroča finančni oddelek francoske policije, so ti posli prinesli voditeljem tolpe 300 milijonov frankov dobička v šestih mesecih. Dve osebi — neki Berlinčan ter drugi Poljak, ki sta vpletena v zadevo, sta živela v enem izmed najelegantnejših hotelov v Parizu. Policija ju je aretirala pri opravljanju nezakonitega posla v hotelu. Neka žena je priznala, da so njihovi posli donašali 15 milijonov frankov na mesec.

ALEXANDER ARNO

22.

WANG-HO

— Dober dan, Nina — je zaslišala za seboj. — Kam pa greste?

Nina je nekoliko dvignila glavo in se obrnila. Pred njo je žarečega obraza stal nadzornik Muratow.

— Grem, kakor sem lahko videte, v urad — je nekoliko zmedeno zajecljala. — Bila sem na kosilu, zdaj pa se vračam na delo.

— Malo vas bom pospremil, če mi dovolite. Ste še jezni name?

— Ne — je odvrnila in zardela.

— To me zelo veseli. Upam tudi, da ste zadovoljni s službo, ki sem vam jo preskrbel.

— Zelo zadovoljna. Ne najdem besed, da se vam zahvalim.

— Neumnosti! Nima nobenega smisla zahvaljevati se... V ostalem pa, danes sem zelo zadovoljen. Ali veste, da sem spet v službi? Niti mislili si ne morete, kako sem vesel: sprla sva se s komisarjem, ker je hotel, da povem nekaj o oni zadevi...

— Ne razumem vas — je dejala Nina zmedeno. — Torej ste se odločili zapustiti službo, da ne bi izdali mene, ali ni tako?

— Ne, ne, popolnoma točno. Toda zdaj, ko ste na drugi poti, sem lahko Halleju povedal vse. Obljubil mi je, da ne bo proti vam mignil niti s prstom, če seveda, se razume, ne boste zagrešili kake druge neumnosti. Toda to je zdaj več ali manj izključeno.

— Da, več ali manj izključeno — je ponovila Nina. — Jasno, zdaj o tem sploh ni govora...

— Vidite?... — Trenotek je obmolknil in prisluhnil. Neki prodajalec časopisov je vpil:

«Nadaljnji padec Isheimovih delnic. Pojasnila upravnega sveta tvrdke Isheim...»

— Pri vseh vragih — je zamrmral Muratow presenečeno.

— Slaba novica za vas? — je vprašala Nina.

— Zame? Mi niti na misel ne pride. Še nikdar v življenju nisem imel kakšne delnice, revež kakršen sem. Toda Isheim je moj prijatelj...

— Zelo mi je žal — je brezpomembno dejala Nina.

Dohitela in prehitela sta ju dva gospoda, ki sta živahno razpravljala.

— Danes so padle na 84 — je dejal eden in iz načina govora je bilo videti, da je zelo razburjen. — Ob desetih so na borzi objavili poročilo upravnega sveta, da ni nikakega razloga za razburjenje. Nekoliko pozneje so se delnice spet dvignile na 87. Delnice je pričel kupovati sam Isheim in to je povzročilo spet nov dvig, ki se je ustavil na 93. Preden pa so borzo zaprli so delnice spet padle na 89... Kaj naj storim? Prodam ali kupim?

— Jaz bi kupil — je oni prepričevalno dejal.

Muratow je zavzdihnil.

— Zdaj pa se moram ločiti — je dejala Nina in se ozrla na bližnjo cerkveno uro. — Na svidenje!

Malo zatem je dekle vstopilo v Malmgreenov urad; inženir je bil videti slabše volje kot sicer.

— Pišite — je dejal in ni niti odzdravil.

Nina je komaj mogla sesti in stari je že narekoval:

— «Sedmemu kongresu predstavnikov vojnih invalidov! Neizmerno smo se začudili, ko smo izvedeli da filme, ki smo jih mi odklonili, predvajajo za občinstvo. V imenu našega glavnega opolnomočenca vam sporočamo: vaše delovanje v tej zadevi je karakterizirano kot popolno neznanje. Ne moremo se zanesti na nikogar. Ukazujemo vam, da uporabite uspešnejša sredstva, ker mora biti predvajanje filmov prekinjeno v teku 48 ur. V nasprotnem primeru bo sedmi kongres razpuščen in Ga... odstavljen» Ste?.. Da?... Torej lahko nadaljujem: — «Glede udeležencev prvega ponesrečenega poskusa, Schmidtova lahko ostane na mestu, ki ga je izbrala, toda pod strogim nadzorstvom. O «mali» pa je treba poizvedovati...» — Za boga, zakaj pa ne pišete?

Nina je sedela za pisalnim strojem, razburjena, prestrašena in ni mogla spregovoriti niti besede.

— Ali lahko izvem, kaj vam je? — je vprašal Malmgreen. — Ali vas je prijel krč v prste in jezik?

«Moj bog, moj bog» je premišljevala mladenka. «Če bi mogla vsaj najprej pisati». Toda prsti je niso ubogali in črno je videla pred seboj.

— Trenotek, — ji je končno uspelo izdaviti. — Stroj ni v redu.

— Stroj ni v redu? — je jezno zamrmral inženir. — Kdo pa piše nanj? Mogoče jaz? Vi sami pišete, zaradi tega ste tudi samo vi odgovorni zanj in skrbeti morate za to, da je vedno v redu. Vedno, razumete?

— Oprostite — je z muko dejala Nina. — Zdaj mislim, da lahko nadaljujeva.

— Končno — je zagodel, inženir nejevoljno. — Kje smo ostali? ...Vi ste krivi, če sem izgubil nit: lep rezultat... Ah, zdaj se spominjam... «treba je poizvedeti, če za všem ne tiči izdajstvo. Potrebno bi bilo vprašati za mneje angleškega agenta. Če bodo naše domneve potrjene, bo morala biti «mala» izločena, kakor je to pri nas v navadi.» — Končal sem!

Nina je avtomatično potegnila list iz stroja in vstavila drugega. Pisala je pismo za pismom s tresočimi se rokami. Zaradi razburjenja ni razumela ene same besede, kar je pisala. Smisel prvega pisma pa je predobro razumela, besedo za besedo.

Wan Ho je bil zelo zaskrbljen, ko je mladenka po končanem delu vstopila v salon, kamor je vstopila že na prvem obisku pri inženirju.

— Vaša bledica mi ni nič všeč, ali veste? Malo bolj morate paziti na svoje zdravje. Življenje...

— Wang Ho — je vzkliknila Nina in ga prekinila — ali mi hočete povedati, kaj prav za prav je Malmgreen?

Kitajec jo je presenečeno pogledal.

— Kaj je? — je zamišljeno odgovoril. — Več stvari hkratu je: dober, plemenit, velikodušen.

Nina ga je s trudno kretnjo roke ustavila.

— Ne mislim tega... rada bi vedela njegov poklic, to kar dela.

— Ah, njegova aktivnost je zelo vsestranska: borzni mešetar, veliki industrijalec... Potem pa še inženir, pisatelj, pesnik, archeolog...

— In zločinec — je dejala Nina z utrujenim glasom.

Porcelanasta skodelica je padla na tla in se razletela v tisoč koščkov. Rumeno Kitajčevo lice je pobledelo. Prestrašen je dal prst na ustnice, skočil nato do vrat, jih počasi odprl in se prepričal, da ni nihče slišal.

—